

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 27-12-2012

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/8280/27-12-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η ΑΡ. 190 / 2012

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνήλθε, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε τακτική συνεδρίαση στην έδρα της την 20.12.2012 και ώρα 10:00, σε συνέχεια των από 01.03.2012, 22.03.2012, 05.04.2012, 10.05.2012 και 21.06.2012 συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Πέτρος Χριστόφορος, Πρόεδρος, και τα τακτικά μέλη Λεωνίδα Κοτσαλής, ως εισηγητής, Αναστάσιος Πράσσοι, Δημήτριος Μπριόλας και Γραμματή Πάντζιου. Δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος, αν και είχαν νομίμως προσκληθεί, το τακτικό μέλος Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς και το αναπληρωματικό αυτού μέλος Γρηγόριος Λαζαράκος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Ευμορφία-Ιωσηφίνα Τσακιρίδου, δικηγόρος-ειδικός επιστήμονας στο τμήμα ελεγκτών, ως βοηθός εισηγήτρια και η Μελπομένη Γιαννάκη, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα παρακάτω:

Η Αρχή με την με αριθ. 120/2011 απόφασή της ανακάλεσε την με αριθ. 24/2005 απόφαση, προκειμένου η υπόθεση αυτή να εξετασθεί εκ νέου με νόμιμη σύνθεση.

Με την με αριθ. 24/2005 απόφασή της, η Αρχή επιλήφθηκε αυτεπάγγελα σχετικά με τη νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εν προκειμένω της συλλογής και διάδοσης τους μέσω τηλεοπτικών εκπομπών του δημοσιογράφου Α που μεταδόθηκαν από τον τηλεοπτικό σταθμό «Alter Channel». Συγκεκριμένα, εξέτασε το

περιεχόμενο της εκπομπής «Ζούγκλα» των ημερομηνιών 13.01.2005, 10.02.2005 και 27.02.2005 και της εκπομπής «Κίτρινος Τύπος» των ημερομηνιών 16.01.2005, 23.01.2005, 30.01.2005, 06.02.2005, και 13.02.2005. Από τις κασέτες των επίμαχων εκπομπών των ανωτέρω ημερομηνιών, τις οποίες ζήτησε η Αρχή προς αυτεπάγγελτη εξέταση και προσκομίστηκαν από τον τηλεοπτικό σταθμό, διαπιστώθηκε ότι οι προαναφερόμενες εκπομπές γενικά περιστρέφονταν γύρω από θέματα, που συνδέονται με τη λειτουργία των θεσμών και ειδικότερα κυρίως με την αποκάλυψη υφιστάμενου, κατά τη δημοσιογραφική έρευνα, κυκλώματος που δρούσε στο χώρο της δικαιοσύνης και τον τρόπο με τον οποίο εκπρόσωποί του συνεργάζονταν και προέβαιναν σε παράνομες πράξεις, όπως η δωροδοκία, η δωροληψία, που οδηγούσαν στην έκδοση παράνομων δικαστικών αποφάσεων.

Ειδικότερα από το σύνολο των τηλεοπτικών εκπομπών, που εξετάστηκε, εντοπίζονται τα εξής κρίσιμα από τη σκοπιά της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, από τα οποία φαίνεται να έχουν συλλεχθεί στοιχεία με προσωπικά δεδομένα (ευαίσθητου ή μη χαρακτήρα) που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές:

α). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 13.01.05, στο πλαίσιο αναφοράς στις δραστηριότητες του δικαστή Β, προβάλλεται βίντεο (ρεπορτάζ που ετοιμάστηκε για την εκπομπή), που δείχνει τον Β και τη σύζυγό του, στο κατάστημα που διατηρεί η Γ, να συνομιλούν με δημοσιογράφο, τον οποίο θεωρούν πελάτη του καταστήματος. Επιδεικνύονται πρακτικά Αρείου Πάγου, που περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, δηλαδή ποινικές καταδίκες όχι μόνο του εν λόγω δικαστή, αλλά και της συζύγου του. Συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στην με αριθ. 1562/2001 καταδικαστική απόφαση του Μον. Πλημ. Γιαννιτσών, σύμφωνα με την οποία ο Β και η σύζυγός του καταδικάζονται για μη έγκαιρη καταβολή ασφαλιστικών εισφορών. Αναφέρεται επίσης ότι η σύζυγος και η κόρη του Β τον έχουν μηνύσει για ανάρμοστη συμπεριφορά και απόπειρα ανθρωποκτονίας. Τέλος, επιδεικνύεται έκθεση επιθεωρήσεως, σύμφωνα με την οποία προτείνεται η οριστική παύση του Β για λόγους που αφορούν την έλλειψη ήθους, εργατικότητας και προσήκουσας συμπεριφοράς.

β). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 23.01.05 επιδεικνύονται επιστολές του Μητροπολίτη Δ προς και από τον Οικουμενικό Πατριάρχη για το ποιόν του αρχιμανδρίτη Ε.

γ). Στην ίδια εκπομπή, εμφανίζεται στην οθόνη μηνυτήρια αναφορά πολλών Κυθηρίων κατά τεσσάρων προσώπων, ενός μητροπολίτη και τριών αρχιμανδριτών, ένας εκ των οποίων είναι ο Ε, βάσει της οποίας ασκήθηκε ποινική δίωξη μεταξύ άλλων για διακεκριμένη κλοπή και παράνομη μεταφορά βυζαντινών έργων τέχνης.

δ). Στην ίδια εκπομπή επιδεικνύεται απόκομμα λογαριασμού του κινητού τηλεφώνου του ΣΤ, στο οποίο εμφανίζεται ότι υπήρξε επικοινωνία του με δικηγόρο, με προϊστάμενο ΣΔΟΕ και με πρωτοδίκη Θεσσαλονίκης.

ε). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 30.01.05, εμφανίζεται στην οθόνη σύμβαση δανείου ανώνυμης καταγγέλλουσας, η οποία μετά από παρότρυνση του Ε κατά το δημοσιογράφο, θέτει ως εγγυητή κατονομαζόμενο ιεράρχη. Κατά τη διάρκεια της ίδιας εκπομπής, επιδεικνύονται στην

οθόνη μια επιστολή της καταγγέλλουσας προς τον Αρχιεπίσκοπο για 'το ποιόν του Ε'.

ζ). Στην ίδια εκπομπή, εμφανίζονται στην τηλεοπτική οθόνη και άλλες επιστολές, μια εκ των οποίων φαίνεται να προέρχεται από το Μητροπολίτη Ζ προς τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, που τον παροτρύνει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του Μητροπολίτη Η.

η). Στην εκπομπή ΚΙΤΡΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 13.02.05, εμφανίζονται εικόνες από εκδήλωση (αργότερα αναφέρεται ότι πρόκειται για χειροτόνηση νέων μητροπολιτών), όπου ο Αρχιεπίσκοπος αποχωρεί από κάποιο ναό και εμφανίζεται να τον ακολουθούν διάφορα πρόσωπα, που έχουν εξέλθει από το ναό, μεταξύ των οποίων ο Ε και ο δικηγόρος Θ.

θ). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 27.02.05, προβάλλεται ένορκη βεβαίωση του πρώην Μητροπολίτη Ι, στην οποία κατηγορεί τον νυν Κ και τον Λ, ως υπόπτους διακίνησης ναρκωτικών σε κάποιο μπαρ.

ι). Στην εκπομπή ΖΟΥΓΚΛΑ στις 10.02.05 επιδεικνύεται στην οθόνη φωτογραφία που απεικονίζει βάπτισμα Αλβανού με ιερέα τον Αιδεσιμότατο Μ και ανάδοχο τον Ν.

Η υπόθεση σχετικά με τις ως άνω εκπομπές «Ζούγκλα» και «Κίτρινος Τύπος» που μεταδόθηκαν από τον τηλεοπτικό σταθμό «Alter Channel» κατά τις προαναφερθείσες ημερομηνίες εξετάστηκε εκ νέου, λόγω της ανάκλησης της με αριθ. 24/2005 απόφασης με την με αριθ. 120/2011 απόφαση της Αρχής, και τα εμπλεκόμενα μέρη κλήθηκαν προς ακρόαση ενώπιον της Αρχής (βλ. τις με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/ 1064, 1065/15.02.2012, 1786 και 1787/09.03.2012, 2290/28.03.2012, 2663/10.04.2012, 4222 και 4223/12.06.2012 κλήσεις, με τα αντίστοιχα νόμιμα αποδεικτικά επίδοσης). Η υπόθεση συζητήθηκε ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής, κατόπιν αναβολών που δόθηκαν σε ικανοποίηση αιτημάτων του τηλεοπτικού σταθμού «Alter Channel» (βλ. και το με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/1499/01.03.2012 έγγραφο αίτημα αναβολής), που δεν μπορούσε, όπως δήλωνε, να ασκήσει επαρκώς το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης (δεδομένου, όπως ανέφερε, ότι οι εργαζόμενοι βρίσκονται σε επίσχεση εργασίας, έχουν καταλάβει τις εγκαταστάσεις του σταθμού, και έχει σταματήσει η λειτουργία του), κατά την συνεδρίαση της 21.06.2012. Κατά την συνεδρίαση αυτή ο τηλεοπτικός σταθμός εκπροσωπήθηκε από τον Ευστάθιο Γκότση, δικηγόρο, με την ιδιότητά του, όπως δήλωσε, ως νόμιμος εκπροσώπου του τηλεοπτικού σταθμού. Επειδή, ωστόσο, ο ως άνω δικηγόρος, όπως δήλωσε, δεν είχε καμία ενημέρωση για την υπόθεση, αφού ενημερώθηκε για τα πραγματικά και νομικά ζητήματα που εξετάζει η Αρχή στην υπό κρίση υπόθεση, διατύπωσε κατά την ακρόαση αίτημα να του χορηγηθούν συγκεκριμένα στοιχεία του φακέλου που έχει σχηματιστεί στην Αρχή (την με αριθ. 24/2005 απόφαση και τα κατατεθειμένα ήδη στοιχεία, υπομνήματα, αιτήσεις ακυρώσεως) -τα οποία και έλαβε πάραυτα- καθώς και προθεσμία για την κατάθεση έγγραφου υπομνήματος -προκειμένου να απαντήσει στις ερωτήσεις που υπεβλήθησαν σχετικά με το πραγματικό και νομικό

μέρος της υπό κρίση υπόθεσης- μαζί με κάθε άλλο απαραίτητο στοιχείο (νομιμοποιητικό έγγραφο για την εκπροσώπηση των κληθέντων). Ωστόσο, λόγω κυρίως του ανακύπτοντος ζητήματος νομιμοποίησής του, όπως κατόπιν δήλωσε, ο Ευστάθιος Γκότσης, δεν ανταποκρίθηκε στην εμπρόθεσμη (εντός 15 ημερών) κατάθεση των ζητηθέντων στοιχείων.

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και την βοηθό εισηγήτρια, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 15 παρ. 2 του Συντάγματος ορίζει ότι *«Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη, όπως νόμος ορίζει. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους, που λαμβάνει και τη μορφή του καθεστώτος της προηγούμενης άδειας, έχει ως σκοπό την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων του λόγου και της τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας. ...».*

Η Αρχή με την ήδη ανακληθείσα με αριθ. 24/2005 απόφασή της είχε απορρίψει τους προβληθέντες ισχυρισμούς περί αναρμοδιότητάς της λόγω αποκλειστικής αρμοδιότητας του ΕΣΡ να ελέγχει τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα μετά τη συνταγματική αναθεώρηση το 2001, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 15 του Συντάγματος, με την αιτιολογία ότι η αναθεωρημένη αυτή διάταξη είχε σκοπό να ενισχύσει τις αρμοδιότητες του ΕΣΡ σε σχέση με τις σχετικές αρμοδιότητες που είχε ως τότε ο Υπουργός Τύπου και ΜΜΕ, συναρμόδιοι υπουργοί ή άλλα διοικητικά όργανα (άρθρο 11 ν. 2863/2000), και όχι να θίξει την αρμοδιότητά της σύμφωνα με το νέο άρθρο 9Α του Συντάγματος.

Ωστόσο, η γραμματική διατύπωση του άρθρου 15 παρ. 2 Σ. *«Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού*

Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που είναι ανεξάρτητη, όπως νόμος ορίζει.» είναι σαφής και προφανώς δεν αφήνει περιθώριο άλλων ερμηνειών. Ο αναθεωρητικός νομοθέτης επέλεξε με την παραπάνω απόλυτη διατύπωση, να ε π α υ ξ ή σ ε ι τις αρμοδιότητες του ΕΣΡ, αναθέτοντας α π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ά στην ειδική αυτή Αρχή για τα ραδιοηλεκτρονικά μέσα τον έλεγχο σχετικά με το π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν ο τ ω ν ε κ π ο μ π ώ ν και την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων.

Συνεπώς, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η αρμοδιότητα της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αναφορικά με τα ραδιοηλεκτρονικά μέσα έχει π ε ρ ι ο ρ ι σ τ ε ί, δηλαδή δεν εκτείνεται πλέον στο περιεχόμενο των ραδιοηλεκτρονικών εκπομπών, και τούτο ανεξαρτήτως του υπευθύνου της επεξεργασίας, δηλαδή, κατά περίπτωση, του ραδιοηλεκτρονικού σταθμού, του παραγωγού, δημοσιογράφου κλπ. της εκπομπής. Εξάλλου, αυτό δεν αντιβαίνει ούτε στην Οδηγία 95/46/EK, η οποία μάλιστα ρητά ορίζει στο άρθρο 9 ότι τα κράτη-μέλη για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται αποκλειστικώς για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης προβλέπουν τις κατάλληλες εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις από τις διατάξεις συγκεκριμένων κεφαλαίων της Οδηγίας (α) γενικές προϋποθέσεις σχετικά με τη θεμιτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, β) διαβίβαση δεδομένων προς τρίτες χώρες και γ) αρμοδιότητες της αρχής ελέγχου), ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης¹.

Η αρμοδιότητα της Αρχής, ωστόσο, είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 1 και 12 ν. 2328/1995 και του π.δ. 77/2003 (άρθρ. 4-6 και 8-11) ως και του ν. 2472/1997 εν σχέσει με τα άρθρα 15 παρ. 2 και 9Α του Συντάγματος, συντρέχουσα με αυτήν του ΕΣΡ, μόνο στην περίπτωση της συλλογής και τήρησης προσωπικών δεδομένων (ήχου, εικόνας, κειμένου) με αυτοματοποιημένα μέσα ή σε αρχείο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 3 παρ. 1 και του άρθρου 2 στοιχ. δ' και ε' ν. 2472/1997, παρότι τα δεδομένα τούτα προβάλλονται μόνον μέσω της ραδιοηλεκτρονικής εκπομπής, επειδή το μεν ΕΣΡ ελέγχει την νομιμότητα και ποιότητα της εκπομπής, η δε Αρχή την νομιμότητα της επεξεργασίας, εν προκειμένω της συλλογής και τήρησης, των προσωπικών δεδομένων,

¹ Βλ. και σκ. 17 του προοιμίου της Οδηγίας, σύμφωνα με την οποία όσον αφορά στην επεξεργασία ήχου και εικόνας στο πλαίσιο δημοσιογραφίας ή λογοτεχνικής ή καλλιτεχνικής έκφρασης, και ιδίως στον οπτικοακουστικό τομέα, οι αρχές της οδηγίας εφαρμόζονται περιοριστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9.

πλην βέβαια της δ ι ά δ ο σ ή ς τους, αυτής καθεαυτήν μέσω της εκπομπής, η οποία όπως προαναφέρθηκε ανήκει μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 στην αποκλειστική αρμοδιότητα του ΕΣΡ².

2. Ως προς τη συντρέχουσα αρμοδιότητα κρίθηκε ότι εφαρμόζεται η γενική αρχή του δικαίου non bis in idem, «*όταν για τα αυτά (ή ουσιωδώς όμοια) πραγματικά περιστατικά, που ενέχουν προσβολή των αυτών ή και διαφόρων εννόμων αγαθών, και τα οποία αναφέρονται στα αυτά υπαίτια πρόσωπα (ταυτότητα πράξεων και παραβατών), έχει επιληφθεί και εξέδωσε απόφαση η πρώτη αρμόδια αρχή, η δε κρίση της είναι επί της ουσίας της υποθέσεως, τότε δεν είναι δυνατόν να επιληφθεί της κρίσεως αυτών για ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων η δεύτερη αρμόδια αρχή*». Συνεπώς, στη συγκεκριμένη περίπτωση αν έχει επιληφθεί το ΕΣΡ και κρίνει επί της ουσίας πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποτελούν περιεχόμενο τηλεοπτικής ή ραδιοφωνικής εκπομπής, τα οποία συνιστούν ενδεχομένως και προσβολή του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, τότε η ΑΠΔΠΧ όταν καλείται να επιληφθεί ως δεύτερο αρμόδιο όργανο, δεν είναι δυνατόν να ασκήσει την κυρωτική αρμοδιότητά της προβαίνοντας σε σχετική έρευνα, διαπίστωση της παράβασης και επιβολή κυρώσεων, αλλά υποχρεούται να προβεί στη διαπίστωση ότι για τα αυτά (ή ουσιωδώς όμοια) πραγματικά περιστατικά υπάρχει επί της ουσίας κρίση του ΕΣΡ και οφείλει να απόσχει της εξετάσεως των πραγματικών αυτών περιστατικών³.

3. Ο ν. 2472/1997 εφαρμόζεται στην εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο. “Αρχείο” δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ορίζεται, κατά την αρχική έκδοση του νόμου, ένα σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αποτελούν ή μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας. Μετά την τροποποίηση της σχετικής διάταξης προς τον σκοπό της πλήρους εναρμόνισης της εθνικής διάταξης με το άρθρο 2 στοιχ. γ’ της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ως “αρχείο” δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με τη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. ε’ ν. 2472/1997, ορίζεται πλέον κάθε δ ι α ρ θ ρ ω μ έ ν ο σύνολο δεδομένων

² Έτσι και η με αριθ. 122/2012 απόφαση της Αρχής, σκέψη 1, και η με αριθ. 140/2012 απόφαση της Αρχής, σκέψη 7.

³ Βλ. αναλυτικά την με αριθ. 122/2012 απόφαση της Αρχής, σκέψη 2 και τις εκεί παραπομπές, και την με αριθ. 140/2012 απόφαση της Αρχής, σκέψη 7.

προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια⁴. Όπως διευκρινίζεται στην Οδηγία 95/46/EK, η ύπαρξη διάρθρωσης απαιτεί να υφίστανται ειδικά, όσον αφορά τα πρόσωπα, κριτήρια, έτσι, ώστε να είναι ευχερής η πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα⁵. Συνεπώς, η έννοια του αρχείου προϋποθέτει την ταξινόμηση των δεδομένων με κριτήρια, που έχουν τα ανωτέρω ποιοτικά χαρακτηριστικά, κατ' αντιστοιχία με την ηλεκτρονική επεξεργασία, στην οποία η διάρθρωση είναι εγγενής και επιτρέπει την ευχερή αναζήτηση των προσωπικών δεδομένων.

4. Περαιτέρω, κατά τον ν. 2472/1997 (άρθρο 21), η ΑΠΔΠΧ έχει αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων στους “υπευθύνους επεξεργασίας” ή στους τυχόν εκπροσώπους τους. Ως “υπεύθυνος επεξεργασίας”, σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, νοείται οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν δε ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

5. Επειδή, στην κρινόμενη περίπτωση, από το σύνολο του αποδεικτικού υλικού και την εν γένει συζήτηση της υπόθεσης αποδείχτηκε ότι:

α). Ο τηλεοπτικός σταθμός «Alter Channel» κατά το κρίσιμο διάστημα μετέδιδε ενημερωτικές εκπομπές με τίτλο «Ζούγκλα» και «Κίτρινος Τύπος», των οποίων την παραγωγή επιμελείτο η εταιρία Χ, συμφερόντων του δημοσιογράφου και παρουσιαστή των εν λόγω εκπομπών Α.

β). Οι εκπομπές αυτές μεταδίδονταν στο πλαίσιο του από 22.11.03 ιδιωτικού συμφωνητικού, που είχε συναφθεί μεταξύ του τηλεοπτικού σταθμού, της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία Χ ως παραγωγού και του ίδιου του δημοσιογράφου Α ως αντισυμβαλλομένου. Ο Α, δημοσιογράφος και κεντρικός παρουσιαστής των εκπομπών «Ζούγκλα» και «Κίτρινος Τύπος», δεν συνδεόταν με τον τηλεοπτικό σταθμό «Alter

⁴ Βλ. άρθρο 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 3471/2006, προκειμένου ο ορισμός του αρχείου να ανταποκρίνεται στον ορισμό της Οδηγίας 95/46/EK, όπως ρητά αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3471/2006.

⁵ Βλ., σκ. 15 του προοιμίου της Οδηγίας 95/46/EK. Επίσης, σύμφωνα με την σκ. 27 του προοιμίου της Οδηγίας 95/46/EK, ένας φάκελος ή σύνολο φακέλων, καθώς και το εξώφυλλό τους, εφόσον δεν είναι διαρθρωμένοι σύμφωνα με τέτοια ειδικά κριτήρια, δεν εμπίπτουν σε καμία περίπτωση στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας.

Channel» με σχέση εξαρτημένης εργασίας, και ουσιαστικά είχε τον κύριο λόγο και στην παραγωγή των ως άνω εκπομπών.

γ). Ο δημοσιογράφος και παρουσιαστής των εκπομπών «Ζούγκλα» και «Κίτρινος Τύπος» Α και η παραγωγός εταιρία με την επωνυμία Χ, την οποία εκπροσωπούσε (και όχι πάντως ο τηλεοπτικός σταθμός, όπως προκύπτει και από το με αριθ. πρωτ. 936/3.3.2005 έγγραφο υπόμνημά του), είχε σχηματίσει αρχείο με έγγραφα και μαγνητοταινίες ή βιντεοταινίες που περιείχαν προσωπικά δεδομένα (ευαίσθητου ή μη χαρακτήρα), η συλλογή των οποίων δεν διευκρινίστηκε πως έγινε. Τα στοιχεία αυτά φαίνεται να διατήρησε για δημοσιογραφική έρευνα και για τηλεοπτική χρήση αυτών κατά τις αναφερόμενες εκπομπές, ορίζοντας η ως άνω παραγωγός εταιρία και ο δημοσιογράφος ως εκπρόσωπός της τον σκοπό της επεξεργασίας, οπότε και είναι “υπεύθυνος επεξεργασίας” κατά τον ν. 2472/1997. Στο αρχείο αυτό περιελήφθησαν τουλάχιστον τα εξής έγγραφα:

--πρακτικά Αρείου Πάγου που αναφέρονται σε ποινική καταδίκη του δικαστή Β και της συζύγου του,

--έκθεση επιθεωρήσεως που αναφέρεται στον δικαστή Β, σύμφωνα με την οποία προτείνεται η οριστική παύση του για λόγους που αφορούν την έλλειψη ήθους, εργατικότητας και προσήκουσας συμπεριφοράς,

--επιστολές του Μητροπολίτη Δ προς και από τον Οικουμενικό Πατριάρχη για το ποιόν του αρχιμανδρίτη Ε,

--μηνυτήρια αναφορά πολλών Κυθηρίων κατά τεσσάρων προσώπων, ενός μητροπολίτη και τριών αρχιμανδριτών, ένας εκ των οποίων είναι ο Ε, βάσει της οποίας ασκήθηκε ποινική δίωξη μεταξύ άλλων για διακεκριμένη κλοπή και παράνομη μεταφορά βυζαντινών έργων τέχνης,

--απόκομμα λογαριασμού του κινητού τηλεφώνου του Ε, στο οποίο εμφανίζεται ότι υπήρξε επικοινωνία του με δικηγόρο, με προϊστάμενο ΣΔΟΕ και με πρωτοδίκη Θεσσαλονίκης,

--σύμβαση δανείου ανώνυμης καταγγέλλουσας, η οποία μετά από παρότρυνση του Ε κατά το δημοσιογράφο, θέτει ως εγγυητή κατονομαζόμενο ιεράρχη, καθώς και μια επιστολή της καταγγέλλουσας προς τον Αρχιεπίσκοπο για ‘το ποιόν του Ε’,

--επιστολές, μια εκ των οποίων φαίνεται να προέρχεται από το Μητροπολίτη Ζ προς τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, που τον παροτρύνει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του Μητροπολίτη Η,

--ένορκη βεβαίωση του πρώην Μητροπολίτη Ι, στην οποία κατηγορεί τον νυν Κ και

τον Λ, ως υπόπτους διακίνησης ναρκωτικών σε κάποιο μπαρ,

--φωτογραφία που απεικονίζει βάπτισμα Αλβανού με ιερέα τον Αιδεσιμότατο Μ και ανάδοχο τον Ν,

καθώς και οι εξής βιντεοταινίες:

--βίντεο (ρεπορτάζ που ετοιμάστηκε για την εκπομπή) που δείχνει τον δικαστή Β και τη σύζυγό του, στο κατάστημα που διατηρεί η Γ να συνομιλούν με δημοσιογράφο, τον οποίο θεωρούν πελάτη του καταστήματος,

--βίντεο εκδήλωσης χειροτόνησης νέων μητροπολιτών, όπου ο Αρχιεπίσκοπος αποχωρεί από κάποιο ναό και εμφανίζεται να τον ακολουθούν διάφορα πρόσωπα, που έχουν εξέλθει από το ναό, μεταξύ των οποίων ο Ε και ο δικηγόρος Θ, τηλεοπτική χρήση των οποίων έγινε, όπως προαναφέρθηκε. Από τα (μέχρι σήμερα συλλεχθέντα) στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει εάν πρόκειται για “αρχείο” κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. ε΄ ν. 2472/1997, δηλαδή διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια. Πάντως, το αρχείο αυτό μπορεί να νοηθεί ως διαρθρωμένο, έστω στοιχειωδώς, εάν γίνει δεκτό ότι η αναζήτηση των ως άνω στοιχείων μπορούσε να γίνει με κριτήριο το όνομα του αναφερόμενου προσώπου (π.χ. Β, Ε, κλπ.).

6. Επειδή, αναφορικά με τη νομιμότητα συλλογής και τήρησης στοιχείων με προσωπικά δεδομένα σε αρχείο, αν θεωρηθεί ότι υφίστατο “αρχείο” κατά την έννοια του ν. 2472/1997, πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

α) Το δημοσιογραφικό απόρρητο σε σχέση με τις πηγές της πληροφόρησης αποτελεί συνταγματική εγγύηση του ενεργητικού δικαιώματος στην πληροφόρηση, και η νομιμότητα της συλλογής των πληροφοριών, στο μέτρο που επιβάλλεται ιδίως σε σχέση με το δημόσιο ενδιαφέρον της είδησης, συμβαδίζει με την αναγνώριση της νομιμότητας της δημοσίευσης των πληροφοριών, εφόσον στην τυχόν παράνομη συλλογή / απόκτηση των στοιχείων δεν μετείχε ο δημοσιογράφος. Το ΕΔΔΑ δέχεται ότι η δημοσίευση δεν στερείται της προστασίας του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ εξαιτίας της παρανομίας που διαπράχθηκε κατά την κτήση των πληροφοριών, αδιακρίτως του εάν η παρανομία (του τρίτου) ήταν διαγνώσιμη από τον δημοσιογράφο, εφόσον βέβαια πρόκειται για ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος και όχι μόνον της ιδιωτικής ζωής και ο ίδιος ο δημοσιογράφος δεν μετέλθε παράνομα μέσα⁶.

⁶ ΕΔΔΑ, απόφαση της 19.12.2006, Radio Twist κατά Σλοβακίας, απόφαση της 07.06.2007, Dupuis και λοιποί κατά Γαλλίας, απόφαση της 10.12.2007, Stoll κατά Ελβετίας, απόφαση της 17.1.2012, Lahtonen κατά Φιλανδίας (ιδίως σκ. 69, 72-76), απόφαση της 07.02.2012, Axel

β) Κατόπιν τούτου, αναφορικά με τη νομιμότητα του παραπάνω αρχείου, πρέπει να διαχωριστεί ο τρόπος της πρωτογενούς κτήσης των στοιχείων, η οποία, μπορεί υπό προϋποθέσεις να συνιστά ποινικό αδίκημα (βλ., ιδίως, άρθρο 370Α ΠΚ, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, και σχετική νομολογία, ΑΠ 1317/2001, ΑΠ 874/2004) από την επακόλουθη συλλογή τους από το δημοσιογράφο, η οποία αν ο δημοσιογράφος δεν έχει λάβει μέρος στην πρωτογενή κτήση των στοιχείων μπορεί να θεωρηθεί ως νόμιμη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό⁷. Εξάλλου, σύμφωνα και με την 1213/2010 απόφαση Ολομέλειας του ΣτΕ, έχει κριθεί ότι μπορεί υπό αυστηρές προϋποθέσεις να είναι επιτρεπτή ακόμα και η προβολή σε εκπομπή βίντεο ληφθέντων από τον δημοσιογράφο με τη μέθοδο της «κρυφής κάμερας».

γ) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, φαίνεται ότι πολλά στοιχεία νόμιμα περιήλθαν στη διάθεση του δημοσιογράφου από τους συνήθως μη κατονομαζόμενους ανώνυμους καταγγέλλοντες. Επιπλέον, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το γεγονός ότι κάποια στοιχεία προέρχονται από δημόσια προσβάσιμες πηγές, όπως η προαναφερόμενη φωτογραφία που απεικονίζει βάπτισμα Αλβανού, που έχει δημοσιευθεί, όπως αναφέρθηκε στην εκπομπή στην οποία προβλήθηκε, σε χριστιανικό περιοδικό (της Μητρόπολης). Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θα πρέπει να διευκρινιστούν πλήρως οι συνθήκες συλλογής και των λοιπών στοιχείων.

7. Επειδή, στην κρινόμενη περίπτωση, δεν προκύπτει ότι το ΕΣΡ επιλήφθηκε σχετικά με τις ως άνω εκπομπές. Συνεπώς, σε καμία περίπτωση, αναφορικά με τη συλλογή των στοιχείων που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές (ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ο τηλεοπτικός σταθμός “υπεύθυνος επεξεργασίας” με την έννοια του ν. 2472/1997) δεν τίθεται ζήτημα εκ της αρχής *non bis in idem*. Επειδή, ωστόσο, ο τηλεοπτικός σταθμός δεν είναι ο “υπεύθυνος επεξεργασίας” του αρχείου με τα στοιχεία που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές, αλλά η παραγωγός εταιρία με την επωνυμία Χ, την οποία, όπως προαναφέρθηκε, εκπροσωπούσε ο Α.

Springer κατά Γερμανίας, στην οποία το Δικαστήριο συστηματοποιεί τα κριτήρια για τη στάθμιση των δικαιωμάτων του άρθρου 10 και 8 της ΕΣΔΑ (σκ. 90-95), το ίδιο και στην απόφαση επίσης της 07.02.2012, von Hannover κατά Γερμανίας, (σκ. 109-113, 121-123), απόφαση της 17.01.2012, Krone Verlag κλπ. κατά Αυστρίας (σκ. 49-50, 56-59). Επισημαίνεται ότι, το ΕΔΔΑ, με την απόφαση της 19.12.2006, στην υπόθεση Radio Twist κατά Σλοβακίας, δικαιώνει το ραδιοφωνικό σταθμό, καθώς η παρανομία του τρίτου, δράστη υποκλοπής της τηλεφωνικής συνομιλίας, δεν μπορεί να επιρριφθεί στον ραδιοφωνικό σταθμό και να τον στερήσει από την προστασία που του παρέχει το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ. Βλ. και την ανάλυση του Αθ. Τσεβά, Προσωπικά δεδομένα και μέσα ενημέρωσης, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2010, σελ. 156-173.

⁷ Βλ. αναλυτικά στην με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6112/19.09.2006 έκθεση απόψεων της Αρχής στην αίτηση ακυρώσεως κατά της απόφασης 26/2005.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,

1. Περαιτώνει τη διαδικασία ελέγχου του τηλεοπτικού σταθμού.
2. Αναβάλλει την έκδοση απόφασης αναφορικά με τη συλλογή και τήρηση των στοιχείων που προβλήθηκαν στις ως άνω εκπομπές, προκειμένου να κληθούν σε ακρόαση η παραγωγός εταιρία με την επωνυμία Χ και ο Α.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Μελπομένη Γιαννάκη